KITABU 4 CHA MFULULIZO KUWA MKUU

USI-SCROLL KUPITA HII

« Kile ambacho wanafunzi wa zamani wanaweza kufundisha kizazi kilichokiona kila kitu »

Hizi si maelezo ya zamani. Ni vioo.

TABIA • VIZAZI • USHAURI • URITHI

TIMILEHIN IDOWU

thekingdomlifestyle.org

« Hizi si maelezo ya zamani ya chini ya ukurasa. Ni vioo. »

Tomasi, aliyekuwa na shaka na akaenda mbali zaidi kuliko wote. Petro, aliyeshindwa kwa makelele na akawa mwamba. Yohana, aliyebaki wakati wengine wote walipokwisha kimbia. Yuda, aliyeelea taratibu hadi uovu ulipokwishafanyika. Mafarisayo, walioujua ukweli na kuchagua taasisi.

Hizi si hadithi za shule ya Jumapili. Ni watu wa ofisi kwako, kanisa kwako, familia kwako na kundi lako la WhatsApp. Ni kizazi kilicho mbele yako kinachoshikilia fimbo ya mbio kwa nguvu kupita kiasi. Ni kizazi kilicho nyuma yako kinachonyosha mkono kuelekea kitu ambacho bado hakijajua kukitaja kwa jina. Na katika nyakati zako za uaminifu kabisa — ni wewe.

Usi-Scroll Kupita Hii ni uchunguzi jasiri, unaowaka kwa umuhimu wa sasa, wa tabia, ulezi, urithi kati ya vizazi, na machaguo yatufanyayo tuwe sisi. Umeandikwa kwa kizazi kilichokiona kila kitu na kutoamini tena chochote — na kwa kizazi kilichopewa jukumu la kukikabidhi hicho fimbo.

WANACHOSEMA WASOMAJI

> *« Kitabu hiki kimenikabili kwa njia bora iwezekanavyo. Nimejiona kila ukurasa. »*
>
> — *Kiongozi kijana, Lagos*

Usi-Scroll Kupita Hii

Kile ambacho wanafunzi wa zamani wanaweza kufundisha kizazi kilichokiona kila kitu na kutoamini tena chochote

NA TIMILEHIN IDOWU

Haki za Umwandishi

© 2026 Timilehin Idowu. Haki zote zimehifadhiwa. Toleo la kwanza la Kiswahili. Hakuna sehemu yoyote ya kitabu hiki inayoweza kunakiliwa au kusambazwa kwa umbo lolote bila idhini ya maandishi kutoka kwa mwandishi mapema, isipokuwa nukuu fupi zinazotumika katika mapitio. Isipokuwa ilivyoelezwa vinginevyo, marejeo ya Biblia yametolewa kutoka Swahili Union Version (SUV). Kimechapishwa na Flourish Playhouse • Lagos, Nigeria • Toleo la kwanza la Kiswahili, 2026 Mawasiliano, haki na maagizo: thekingdomlifestyle.org

Sadaka

Kwa vizazi viwili vinavyozungumziwa katika kitabu hiki.
Kwa kile kinachoshikilia fimbo ya mbio — chenye uaminifu, kimechoka, hakijui nani yuko tayari kuipokea. Na kwa kile kinachonyosha mkono — chenye njaa, chenye mashaka, hakijiamini kwamba siku moja kitakabidhiwa.
Hamko mbali na ninyi kwa ninyi kama mnavyohisi.
Kitabu hiki ni kwa yule mlezi aliyekaribia kukata tamaa na vijana, na kwa vijana waliokaribia kuacha kuwasikiliza wakubwa wao. Ni kwa kila mtu aliyewahi kujaribiwa ku-scroll kumpita mtu, kweli, au jukumu lililokuwa na maana.
Usi-scroll kupita hii. Beba fimbo vizuri, kisha ikabidhi.
Kwa shukrani kwa walezi na sauti zilizoiumba risala hii.

Kabla Hujaanza: ahadi ya msomaji

Kabla ya kukisoma kitabu hiki, jiapizie ahadi hii. Iseme kwa sauti. Amini kila neno. (Ndiyo, kwa sauti. Watu walio karibu nawe wanaweza wakasikia. Vyema hivyo. Waache. Siku moja, wewe ndiye watakayekuja kukuomba ushauri.)

> « Sita-scroll kupita kweli ngumu za kitabu hiki. Sita-scroll kumpita kijana katika maisha yangu anayeniuliza maswali yanayonisumbua. Sita-scroll kupita mapengo yangu mwenyewe ya tabia, mifumo niliyoirithi, wala kizazi kinachokuja nyuma yangu ambacho siku moja kitabeba kile ninachojenga. Nitasoma. Nitatafakari. Nitabadilisha kile kinachopaswa kubadilika. »

Ahadi yako: _____

Tarehe ya leo: _____

Hili ni mkataba wako na wewe mwenyewe. Liweke salama.

Yaliyomo

Sadaka 6

Kabla Hujaanza: ahadi ya msomaji 7

Dibaji 9

Utangulizi wa Mwandishi 11

Utangulizi 12

Sehemu ya kwanza — Tomasi 14

Sura 1 — Anatomia ya shaka la uaminifu 15

Sura 2 — Kile Tomasi anavyofundisha kila kizazi 21

Sehemu ya pili — Yuda 23

Sura 3 — Mtu ambaye hakuonekana mbaya 24

Sehemu ya tatu — Petro 34

Sura 4 — « Wewe ni mwamba » 35

Sehemu ya nne — Yohana Mpendwa 39

Sura 5 — Aliyebaki 40

Sehemu ya tano — Mafarisayo na Wengine 45

Sura 6 — Unapojua na bado unachagua vingine 46

Sehemu ya sita — Fimbo ya Mbio 50

Sura 7 — Mbio za kupokezana ambazo hakuna aliyekuambia 51

Sehemu ya saba — Daima ni Mtu Mmoja 56

Sura 8 — Tatizo la kibinadamu ambalo hakuna anayetaka kulitaja 57

Hitimisho 61

Changamoto ya Tabia ya Siku 30 63

Neno Kabla Hujaondoka 67

Shukrani 70

Kumhusu Mwandishi 71

Dibaji

Kwa nini nimeandika kitabu hiki

Niruhusu niwe mkweli nawe kabla ya kila kitu. Sikuandika kitabu hiki kwa sababu nimemaliza mazungumzo kati ya vizazi. Nimekiandika kwa sababu ninaishi ndani yake kila siku — kama baba, kama mchungaji, kama mlezi, kama mwanzilishi mwenza wa shule, na kama mtu ambaye ameiona pengo kati ya vizazi likikua kuwa, katika baadhi ya nyumba na baadhi ya mashirika, bonde kubwa ambalo hakuna anayejenga daraja juu yake. Nawaona vijana wa ulimwengu wangu. Njaa yao. Ubunifu wao. Kutosubiri kunakoonekana kama kiburi hadi unapoelewa kwamba kwa kweli ni aina ya maombolezo — kuomboleza ulimwengu uliowaahidi zaidi kuliko ulivyowatimilizia. Mashaka yanayoonekana kama kutokuwa na heshima hadi unapogundua kwamba yametarlishiwa — kwa kuwaangalia watu wenye mamlaka wasiseme ukweli. Na nakiona kizazi kikubwa zaidi. Wale waliojenga mambo kwa mikono yao, kwa imani yao, kwa akili zao, kwa sadaka zao. Wale wanaovurugwa na ulimwengu ambao haonekani tena kuzungumza lugha yao. Wale wanaotaka kwa dhati kusaidia lakini hawajui jinsi. Vikundi vyote viwili viko katika jengo moja, vikizungumza lahaja mbili za lugha moja — wala hakuna anayetafsiri.

« Kitabu hiki ndicho tafsiri hiyo. »
Nimekiimarisha katika hati ya kibinadamu ya kuaminika zaidi niliyo nayo: hadithi za wanaume walioitembea na Yesu. Si kwa sababu ni somo la shule ya Jumapili — sivyo. Bali kwa sababu wanaume hawa

wanaunda picha ya uaminifu zaidi ya asili ya binadamu kati ya vizazi iliyowahi kuwepo. Walikuwa vijana, wenye matatizo, wenye vipaji, wasio kamili, wakati mwingine wenye ubingwa wa ajabu, mara nyingi katika upotovu, na wakati mwingine hatari. Kwa maneno mengine, walikuwa watu. Na watu — katika miaka elfu mbili, katika kila utamaduni, katika kila mapinduzi ya teknolojia — bado ni wale wale.

Kisome hiki kama mazungumzo. Liache lifike mahali ambapo mazungumzo mengine kuhusu « watu wa milenia na wazee wa boom » na « kizazi Z ni wavivu » hayafiki kikamilifu. Kwa sababu mazungumzo hayo hukaa juu ya uso. Haya yanachimba kina zaidi.

Tujenge.

— Timilehin Idowu

Utangulizi wa Mwandishi

Kuna kizazi kinachoinuka kote Nigeria, kote Afrika na kote ulimwenguni. Ndicho kizazi kilichounganishwa, kilichojaa habari na kilichotambua ulimwengu zaidi kuliko chochote kilichowahi kuwepo. Kinaona kila utata wa mifumo inayokizunguka. Kimekua kikiyaangalia taasisi zikishindwa moja kwa moja, kwenye skrini zake, na maoni ya wakati halisi. Na kimehitimisha — si bila sababu — kwamba mpangilio wa kawaida wa taasisi nyingi ni kujilinda kuliko kuhudumu. Hiki ndicho kizazi kitakachojenga toleo la kushangaza zaidi la taifa hili — au, kama kizazi kikubwa kikishindwa kuunda madaraja, kizazi kitakachobomoa kila kitu ili kuanza upya kutoka katika magofu. Tofauti kati ya matokeo hayo mawili si siasa. Si teknolojia. Ni uhusiano. Kitabu hiki kinadai kwamba jambo muhimu zaidi ambalo kizazi kikubwa linaweza kufanya sasa si kujenga vitu zaidi. Ni kuwalea watu wengi zaidi. Kuhamisha si maarifa tu bali tabia. Si mikakati tu bali kovu. Si ushindi tu bali simulizi ya uaminifu ya kile kushindwa kulichofundisha. Usi-Scroll Kupita Hii ni kitabu kwa kila kizazi kwa mara moja. Kinamzungumzia kijana anayeuliza maswali sahihi lakini lazima aelewe kwamba maswali hayatoshi pekee — lazima ajenge pia. Na kinamzungumzia mkubwa mwenye majibu lakini anayeyagawa kama mahadhi badala ya mazungumzo.

« Fimbo ya mbio iko hewani. Waendeshaji wote wawili wanapaswa kuwa katika harakati. »
— Timilehin Idowu

Utangulizi

Kituo kimebadilika. Watu hivyo hivyo.

Hadithi ya Wanaigeria wawili

Huyu hapa Baba Kemi. Alizaliwa 1958. Ibadan. Aliuangalia runinga wa NTA ukiwashwa saa kumi mchana alipokuwa kijana, na alikiona kama muujiza kamili. Alijenga biashara miaka ya 80 na 90 kwa mahusiano, sifa, na katiba iliyobaki kwa kiasi kikubwa kuwa ndoto. Ana msimamo imara kuhusu kazi bidii, heshima, na msimamo sahihi wakati mkubwa anapozungumza. Kisha, huyu hapa Tomi. Alizaliwa 2002. Victoria Island. Alipata simu janja yake ya kwanza akiwa na miaka kumi na miwili, mteja wake wa kwanza anayelipa akiwa na miaka kumi na sita, na wafuasi wa Instagram wengi kuliko wafanyakazi wa Baba Kemi. Ana msimamo imara kuhusu uwajibwaji, uhalisia, na jibu sahihi wakati taasisi imewasaliti watu wake hadharani. Wanaigeria hawa wawili si adui. Ni familia. Kitabu hiki ni kwa ajili yao wote wawili.

Kwa nini wanafunzi? Kwa nini sasa?

Wanafunzi wa Yesu walikuwa kundi dogo lenye dosari za kushangaza ambalo sifa yake kuu inaonekana ilikuwa nia ya kujitokeza kila siku. Walikuwa pia, ukiwasoma kwa makini, watu unaoshajua. Yule aliyehitaji ushahidi kabla ya kuamini. Yule aliyekuwa akichota kwenye mkoba wa fedha huku akihutubia kuhusu maskini. Yule aliyeahidi kila kitu na kukabidhi kidogo, kisha akajenga upya taratibu. Yule aliyependa kwa upole, kwa kina, bila kuhitaji kuonekana. Hawa si mabaki ya kale. Ni vioo.

NI VIZURI KUJUA

Kulingana na utafiti wa Pew Research wa 2024, kizazi Z (kilichozaliwa kati ya miaka 1997 na 2012) ni kizazi chenye utofauti mkubwa zaidi wa kikabila, chenye elimu zaidi, na chenye ufahamu zaidi wa ulimwengu katika historia iliyorekodiwa. Pia ndicho kizazi kinachowezekana zaidi kuondoka katika taasisi ya kidini — na kinachowezekana zaidi kurudi maswali yake yanaposhughulikiwa kwa uaminifu. Hakikatai ukweli. Kinakataa onyesho.

Ramani ya vizazi

Kizazi kimya (kilichozaliwa kati ya miaka 1928 na 1945 hivi): kilizijenga taasisi za enzi ya uhuru wa Nigeria. Kimefafanuliwa na ustahimilivu na sadaka. Wazee wa baby boom (waliozaliwa kati ya 1946 na 1964 hivi): walijenga katika enzi ya mlipuko wa mafuta. Leo hii wanashika nafasi nyingi za mamlaka muhimu katika taasisi. Kizazi X (kilichozaliwa kati ya 1965 na 1980 hivi): kizazi cha daraja. Kimekua katika enzi ya analoji, kikazoea dijitali. Mara nyingi hupuuzwa, lakini huenda ni wanadamu wenye kubadilika zaidi walio hai. Watu wa milenia (waliozaliwa kati ya 1981 na 1996 hivi): walikua wakati mtandao ulipokuwa unakuja. Kizazi chenye madeni zaidi, chenye vyeti zaidi, na kilichochomwa zaidi kiuchumi katika historia ya hivi karibuni. Kizazi Z (kilichozaliwa kati ya 1997 na 2012 hivi): kimezaliwa ndani ya mtandao. Kizazi kilichounganishwa zaidi na ulimwengu katika historia. Chenye mashaka makali dhidi ya taasisi. Chenye ubunifu wa kipekee. Chini ya shinikizo kubwa la kisaikolojia. Na kinachofuata. Kitabu hiki kinazungumza kwanza na kizazi Z — lakini mazungumzo ni kwa kila kizazi kilicho chumbani.

SEHEMU YA KWANZA

Tomasi

Mwanafunzi aliyeomba ushahidi — na akaenda mbali zaidi kuliko wote

SURA 1

Anatomia ya Shaka la Uaminifu

Mwanafunzi anayeeleweka vibaya zaidi katika historia — na kile hadithi yake ya kweli inavyokiambia kizazi hiki

« Nisipoona vibano vya misumari mikononi mwake, nikutie kidole changu mahali pa misumari, nikutie mkono wangu ubavuni mwake, sitaamini kamwe. »

— Tomasi, Yohana 20:25

Kwanza, tumkutane Tomasi kwa usahihi

Watu wengi humkutana Tomasi katika chumba kilichofungwa, siku nane baada ya msalaba, akiomba ushahidi. Karibu kila mara ndiko hadithi ya Tomasi huanzia — katika mahubiri na makala za kutia moyo zenye vichwa kama « Usiwe Tomasi wa kutokuamini ». Hilo ni tatizo. Kwa sababu kabla ya chumba hicho, Tomasi alikuwa ameshatoa kauli zinazoashiria tabia tofauti sana na ile ambayo jina lake la utani linalopendekeza. Mara ya kwanza Tomasi anazungumza katika injili ni katika Yohana sura ya kumi na moja. Yesu ametangaza nia yake ya kurudi Yudea — jambo lenye hatari kisiasa. Tomasi anasema: « Na sisi tuende, tufe pamoja naye. » Soma tena hilo, taratibu. Hiyo si kauli ya mwoga. Ni kauli ya mtu aliyeitazama hali kwa ufahamu, akahitimisha kwamba pengine itaisha vibaya, na akatangaza nia ya kufika hapo hata hivyo. Aina hiyo ya ujasiri imekuwa miongoni mwetu siku zote.

DOKEZO LA KITEOLIOJIA

Shaka si kinyume cha imani. Kinyume chake ni kutokuwa mkweli.

SOMO LA KIZAZI

Tomasi ni mwanafunzi wa kizazi kilichokiona kila kitu na hakiamini chochote — kijana Mnaigeria aliyeona taasisi zikishindwa, viongozi wakikosea na ahadi zikiyeyuka. Ni mwanafunzi wa mtu anayesema: « Nionyeshe. Niruhusu nione kwa macho yangu mwenyewe. » Na Yesu hakumkemea kwa hilo. Alimkutia aliko.

Tomasi katika Meza ya Mwisho: swali lililofungua jibu lililomaarufu zaidi

Katika Meza ya Mwisho, Yesu anasema jambo lenye kina na lenye utata kuhusu kwenda kutayarisha mahali. Wengine wote chumbani wanaonekana kukung'uta vichwa kwa heshima. Tomasi anainua mkono: « Bwana, hatujui unakokwenda; twawezaje kujua njia? » Kwa sababu Tomasi aliuliza kwa uaminifu, jibu lilitolewa: « Mimi ndimi njia, na kweli, na uzima » — moja ya kauli zinazonukuliwa zaidi ya ustaarabu wa magharibi. Mtu aliye tayari kuuliza swali lisilo la kupendeza huweka masharti ya uwazi wa kweli.

> **KANUNI YA KIROHO**
>
> Mungu anaweza kufanya kazi na uaminifu. Hawezi kufanya kazi na kujifanya.

Chumba maarufu hicho: kile maandiko yanavyosema kweli

Yesu anatokea baada ya ufufuo. Tomasi alikuwa hayupo. Anarudi na kuwakuta watu kumi wenye msisimko mwingi wakimwambia jambo ambalo, kwa kigezo chochote cha mantiki, ni karibu vigumu kukiamini. Jibu lake ni moja kwa moja: « Nisipoona vibano vya misumari mikononi mwake… sitaamini kamwe. » Hiyo si kutokuamini. Ni uaminifu wa kimantiki. Siku nane baadaye, Yesu anatokea tena — hasa na kwa makusudi, inaonekana, kwa ajili ya Tomasi. Haumkemei. Anatembea moja kwa moja kwake na kusema: « Nyosha kidole chako hapa, uyaone mikononi yangu. » Alimkutania Tomasi kwa ushahidi ule ule aliouomba. Jibu la Tomasi ndilo tangazo kamili zaidi la imani katika injili yote ya Yohana: « Bwana wangu na Mungu wangu! » Mtu aliyekuwa ameomba ushahidi mkubwa zaidi ndiye aliyetoa jibu kamili zaidi ulipotolewa.

NI VIZURI KUJUA

« Tomasi wa kutokuamini » halionekani popote katika Biblia. Jina hilo la utani lilibuniwa na wachunguzi wa maandiko wa baadaye. Maandiko humwita Tomasi tu, mmoja wa hao Kumi na Wawili. Historia imempa sifa kwa kile alichouliza. Maandiko yenyewe humpa heshima kwa kile alichofanya alipopokea jibu lake: aliamini, kikamilifu na mara moja.

Tomasi na kizazi Z: kioo kamili

Haya ndiyo mashtaka yanayowasilishwa mara kwa mara dhidi ya kizazi Z: kinaboji kila kitu, kinahitaji kujua « kwa nini » kabla ya kujitoa, kinakataa kuamini tu kwa sababu mtu anayeheshimika amesema. Kila kesi hizo pia ni maelezo ya Tomasi. Na kila sifa hizo, zikiongozwa vizuri, ni mali ya thamani ya ajabu. Familia, biashara, kanisa, serikali inayomiliki Tomasi — mtu anayeuliza maswali ambayo wengine wanaogopa kuyauliza — inalindwa na kushindwa hatari zaidi kwa taasisi: kile kinachokuja taratibu, katika ukimya wa utamaduni ambapo maswali hayapokelewi. Mengi ya mafilisiko ya biashara, matukio ya aibu ya makanisa, maporomoko ya kisiasa Nigeria na ulimwenguni yana kitu kimoja sawa: kulikuwa na watu chumbani waliojua kwamba kuna kitu hakiko sawa na hawakuuliza swali. Tomasi wa shirika lako si tatizo lako. Utamaduni unaonimnyamazisha Tomasi, hicho ndicho tatizo lako.

Changamoto kwa kizazi Z: shaka ni zana, si nyumba

Shaka la Tomasi lilikuwa mwanzo wa uchunguzi wake, si hitimisho lake. Kushindwa kwa tabia ya kudumu ya kushaka kila kitu ni kwamba humfanya mtu asiweze tena kuguswa na ukweli. Tomasi aliingia chumbani. Alishikilia mahitaji yake, ndiyo. Lakini pia alijitokeza. Alijiweka katika nafasi ambako ushahidi ungeweza kumfikia. Na ulipofika, aliupokea bila kiburi. Wengine husema masomo ni ulaghai na kuacha elimu yao. Wengine husema kanisa ni ulaghai na kuacha tu kuenda. Jibu halikuwahi kuwa kuacha — ni kusukuma kwa nguvu zaidi kuelekea kweli, na kuwa na ujasiri wa kuikumbatia kweli unayokuta.

> **KANUNI YA KIROHO**
>
> Shaka ni mlango. Si hatima.

Tomasi baada ya yote: safari ndefu zaidi

Tomasi alisafiri mbali zaidi kuliko mtume mwingine yeyote — hadi bara la Hindi. Kanisa la Mar Thoma la Kerala, India, ni mojawapo ya jamii za Kikristo za kale zaidi ulimwenguni zilizoendelea kuwepo bila kukatizwa. Linahusisha asili yake na mtu aliyeomba ushahidi kabla ya kuamini. Mtu aliyehitaji ushahidi mkubwa zaidi ili kuamini akawa yeye aliyesafiri mbali zaidi na kile alichokuta.

> **SOMO LA KIZAZI**
>
> Watu wanaouliza maswali makali zaidi mara nyingi huwa ndio wanaoenda mbali zaidi — kwa kuwa wameyapata majibu yao.

Tafakari

» Ni maswali gani umekuwa na hofu ya kuyauliza katika chumba ambacho maswali hayapokelewi?

» Ni lini mara ya mwisho ulivyobadilisha msimamo wako kwa sababu ushahidi ulikuja? Ikiwa hukumbuki, hilo ndilo jibu.

» Ni nani Tomasi wa maisha yako — mtu anayeuliza maswali yanayosumbua? Unayafanyaje maswali yake?

» « Uhindi » ungekuwa vipi kwako — mahali ulipoitwa kwenda na kile unachokijua sasa?

> « Nitauliza maswali yanayopaswa kuulizwa. Na ushahidi utakapokuja, nitakuwa mkweli vya kutosha kuupokea. »

SURA 2

Kile Tomasi anavyofundisha kila kizazi

Aliyekuwa hayupo — mtindo mwingine wa kuchakata — na kile walezi wa watu kama Tomasi wanapaswa kuelewa

Aliyekuwa hayupo — mtindo mwingine wa kuchakata

Tomasi hakuwa katika chumba kilichofungwa Yesu alipotokea mara ya kwanza baada ya ufufuo. Pengine alikuwa akiomboleza vinginevyo. Pengine alihitaji upweke wakati wengine walihitajiana. Kwa lugha ya sasa: huyo ni mtu anayenyamaza katika kundi la gumzo baada ya mgogoro. Aina hiyo ya utu mara nyingi hueleweka vibaya kama kujiondoa au kutokuwa mwaminifu. Yesu hakumwonea Tomasi aibu kwa kuwa hayupo. Alirudi. Aliunda nafasi ya pili, mahsusi kwa ajili ya mtu aliyekosa ya kwanza.

> SOMO LA KIZAZI
>
> Kazi yako si kuwawatia watu ratiba unayoipenda. Kazi yako ni kuweka masharti ya kukutana kwao na ukweli — kisha kusubiri.

Kile walezi wa watu kama Tomasi wanapaswa kuelewa

Ikiwa unaongoza, unalea au unaelekeza Tomasi — mtu anayeshaka kila mara, anayehitaji ushahidi kabla ya kujitoa, asiyecheza mchezo asiouhisi — hili ndilo jambo muhimu zaidi la kuelewa: mamlaka yako si ushahidi. Cheo chako si ushahidi. Umri wako, uzoefu wako, miaka yako ya huduma — kama kazi hizo ni ushahidi kwa Tomasi. Ushahidi ni ushahidi. Njia ya kumwongoza Tomasi ni nyembamba lakini ni wazi: kuwa thabiti kati ya kile unachosema na kile unachofanya. Kubali kile usichokijua. Kalibisha swali gumu. Tuzua uaminifu badala ya kuadhibu. Onyesha kazi yako. Tomasi hakuhitaji Yesu awe wa kupendeza. Alihitaji Yesu awe wa kweli.

« Kuwa wa kweli. Tomasi wa maisha yako atafilifuata kweli kila mahali. »

Tafakari

» Jibu lako la kweli ni lipi mtu anaposhaka uamuzi wako au mamlaka yako?

» Je, umeunda mazingira ambapo watu wanaweza kuuliza maswali magumu bila kulipa gharama ya kijamii?

» Uongozi kwa uwazi badala ya kutarajia heshima ungeonekanaje?

« Nitakuwa wa kweli kabla ya kuwa wa kupendeza. Uongozi wa kweli hushinda imani ya kweli. »

SEHEMU YA PILI

YUDA

Mwanafunzi aliyekuwa na kila kitu na akachagua mkato

SURA 3

Mtu ambaye hakuonekana mbaya

Kwa nini tabia hatari zaidi chumbani mara chache si ile inayoonekana

« Ndipo mmoja wa hao kumi na wawili, aitwaye Yuda Iskariote, akaenda kwa wakuu wa makuhani, akasema: Mnitia nini nikamkabidhi ninyi? Wakampimia vipande thelathini vya fedha. »

— Mathayo 26:14-15

Tatizo na Yuda ni kwamba watu walimwamini

Yuda hakuonekana mbaya. Alikuwa amechaguliwa. Alichaguliwa kwa makusudi kati ya kundi kubwa zaidi ili kuwa sehemu ya duara la ndani. Walimkabidhi fedha. Alikuwepo katika kila tukio muhimu. Aliitembea na hekima kwa miaka mitatu na akapata mafunzo ya tabia ambayo wanadamu wengi kamwe hatakuwa nayo. Na alikuwa akichota kwenye mkoba wa fedha. Mara kwa mara, polepole, kwa kipindi kirefu. Si katika kipindi kimoja cha udhaifu. Kama tabia.

DOKEZO LA KITEOLIOJIA

Kuwa karibu na Yesu si kitu kile kile na kubadilishwa na Yesu.

SOMO LA KIZAZI

Kuzungukwa na ukuu si kitu kile kile na kuwa mkuu.

Chombo cha alabasta: somo la badiliko la kusudi

Yohana sura ya kumi na mbili. Maria anampaka Yesu manukato ya gharama kubwa. Yuda anaitikia mara moja: « Kwa nini manukato haya hayakuuzwa, na fedha zikapewa maskini? » Ondoa kwa muda ufahamu wako wa tabia ya Yuda na usome kauli hiyo pekee. Inaonekana kama kile ambacho mtu mwenye uwajibwaji na utambuzi wa kijamii anapaswa kusema. Lakini Yohana anaongeza kauli inayobadilisha kila kitu: « Alisema hayo, si kwa kuwa aliwajali maskini, bali kwa kuwa alikuwa mwizi. » Sauti yenye maadili zaidi chumbani ilikuwa ya mtu asiye na maadili kabisa chumbani.

KANUNI YA KIROHO

Tabia haiporomoki ghafla. Hupotea taratibu.

NI VIZURI KUJUA

Ripoti ya Transparency International ya 2023 iliweka Nigeria nafasi ya 145 kati ya nchi 180 katika kipimo chake cha utambuzi wa rushwa. Kile ambacho takwimu haziwezi kupima ni gharama kwa Wanaigeria wa kawaida — kwa huduma za afya zisizotolewa, barabara zisizojengwa, shule zisizojengewa vifaa, na kizazi kilichorithi mifumo iliyoundwa kutekwa badala ya kuhudumu. Kila muamala-Yuda katika ngazi ya taasisi ni kodi kwa wasio na hatia.

Vipande thelathini vya fedha: saikolojia ya dili la haraka

Vipande thelathini vya fedha vilikuwa takribani thamani ya mtumwa katika sheria ya Agano la Kale. Yuda hakujiuza kwa ajili ya utajiri. Alijijuza kwa ajili ya fedha taslimu za haraka. Karibu kamwe si suala la kiasi. Ni suala la haraka. Kwa msomaji wa kizazi Z hasa, hili ni muhimu kwa sababu uchumi wa mitandao ya kijamii umeunda shinikizo kubwa la kuonyesha matokeo sasa. Algorithimu haituzui ukusanyaji wa uvumilivu. Huituzia hatua ya msisimko. Mwonekano wa mafanikio unapatikana haraka kuliko mafanikio yenyewe yalivyokuwahi kuwa — na pengo kati ya hayo mawili ni nafasi ambayo tabia ya pesa ya haraka hujaza kwa miamala-Yuda.

> **SOMO LA KIZAZI**
>
> Mkato huonekana kama baraka kila mara hadi uone hesabu. Tabia si kile unachofanya maamuzi makubwa. Ni kile unachofanya maamuzi madogo, mara kwa mara, wakati hakuna anayeangalia.

« Je! ni mimi, Rabi? » — swali lililofunua moyo

Hili ndilo tukio lenye kutisha zaidi. Katika Meza ya Mwisho, Yesu anatangaza kwamba mmoja wao atamsaliti. Wanafunzi wanaanza kuuliza, mmoja mmoja, kwa neno lenye heshima na unyenyekevu: « Je! ni mimi, Bwana? » Kila mwanafunzi alitumia neno « Bwana » — Kirios kwa Kigiriki — cheo cha mamlaka, cha umiliki na cha kujisalimisha. Ni neno ambalo mtumishi humwambia bwana. Ni neno ambalo raia humwambia mfalme. Lakini linapokuja zamu ya Yuda, anauliza swali tofauti kidogo: « Je! ni mimi, Rabi? » (Mathayo 26:25). Si « Bwana ». Si « Kirios ». « Rabi ». Mwalimu. Mfundishaji. Neno la mwanafunzi kwa mtu ambaye amejifunza kutoka kwake lakini ambaye hajajisalimisha kwake hatimaye.

« Wengine walimwita Bwana. Yuda alimwita Rabi.
Upotevu ulikuwa umeshafikia lugha. »
Hili ni moja ya maelezo yanayofunua zaidi

kisaikolojia katika simulizi yote ya injili. Yuda anapokaa mezani hapo, Yesu si tena Bwana wake. Ni mwalimu — ambaye Yuda amechota hekima yake lakini ambaye hakukubali kamwe mamlaka yake. Kujisalimisha kulikuwa sehemu tu siku zote. Uhusiano ulikuwa, polepole, kwa masharti ya Yuda.

DOKEZO LA KITEOLIOJIA

Unaweza kumwita mtu « Mwalimu » huku ukichota hekima yake bila kumkabidhi mapenzi yako. Hiyo ndiyo msimamo wa Yuda. Si kitu kile kile na kumwita Bwana.

Mfumo wa « Rabi » katika Nigeria ya sasa na kizazi Z

Maelezo haya ni ya sasa kwa njia inayosumbua. Katika kizazi chenye ufikiaji wa walimu wengi, makocha, wahutubiaji wa kutia moyo, viongozi wa mawazo na waundaji wa maudhui kuliko kizazi chochote katika historia, tofauti hiyo ni ya msingi: unajifunza kutoka kwao, au umejisalimisha kwa kweli wanayobeba? Kuna aina ya uwanafunzi wa kuchota tu. Unahudhuria semina, unateleza podkasti, unafuata akaunti na kuchukua masomo yanayofaa. Lakini wakati fundisho linapodai kitu kutoka kwa tabia yako — linapokabili tabia zako za faragha, mikato yako ya kifedha au uhusiano wako na ukweli — una-scroll kupita. Una Rabi. Huna Bwana. Katika muktadha wa Nigeria, mfumo huu unaonekana kila mahali. Tuna utamaduni wa kuhudhuria makanisa, kuwafuata wachungaji na marejeo ya baba-katika-Bwana — na hata hivyo pengo kati ya kukiri Jumapili na kitendo cha Jumatatu katika maisha ya umma na ya faragha hubaki, katika visa vingi, kubwa vya kutosha kupanga lori. Swali ambalo lugha ya Yuda inatulazimisha kuuliza si « je, nina mwalimu? » bali « nimejisalimisha kwa nani hasa? »

KANUNI YA KIROHO

Kuanzia papo maamuzi yako yanapokuwa ya kibiashara, tabia yako inekuwa tayari imevujika.

Meza ya Meza ya Mwisho: mlango ulikuwa bado wazi

Fikiria chumba. Chumba kile kile ambacho walikuwa wamekula pamoja mara nyingi. Nyuso zile zile. Historia iliyoshirikiwa ile ile. Mkate uliovunjwa ule ule kwa mikono ile ile. Na mahali fulani katika joto hilo, mtu anabeba siri ambayo inakaribia kuharibu kila kitu. Yuda anauliza swali lake. Yesu anajibu: « Umesema. » Wakati wa chakula, dili na wakuu wa makuhani lilikuwa limekwishakamilika. Lakini halikuwa limekwishatekelezwa. Yuda alikuwa bado mezani. Akiendelea kula mkate uliovunjwa. Akiendelea kupokea, katika simulizi ya Yohana, kipande kilichochovyiwa kutoka kwa mikono ya yule ambaye alikuwa ameshafanya mkataba wa kumsaliti — kitendo cha heshima na ukaribu katika utamaduni huo. Mlango ulikuwa bado wazi. Yesu alikuwa bado akitoa mkate. Na Yohana anaandika tu: « Nakuwa usiku. » (Yohana 13:30)

SOMO LA KIZAZI

Usiku ni hali ya ndani kila mara kabla ya kuwa hali ya nje.

Kumbusu: wakati ukaribu unakuwa silaha

Usaliti wa Gethsemane si muamala tu. Ni kufedhehesha. Yuda anatumia salamu za ukaribu zaidi zilizo — kumbusu, ishara ya mapenzi ya kibinafsi na heshima — kama ishara ya kutambulisha kwa kukamatwa. Yesu anamwambia: « Yuda, je! unamsaliti Mwana wa Adamu kwa kumbusu? » Angalia kwamba anamwita kwa jina lake. Hasemi « msaliti ». Anasema « Yuda ». Hata wakati wa kusalitiwa, kuna utu unaotunzwa. Kubadilika kwa ukaribu kuwa silaha — kutumia ufikiaji uliotolewa kwa imani ili kuruhusu madhara — ni miongoni mwa mifumo ya kawaida zaidi na yenye kuharibu zaidi ya maisha ya kitaaluma na ya kisiasa ya Nigeria.

Mfumo wa Yuda Nigeria — kioo ambacho mbele yake tunarudi nyuma

Yuda si tabia ya kibiblia tu. Ni mfumo wa kitaifa. Huonekana katika uongozi wa kuchota, katika rushwa iliyojificha fursa, katika uaminifu unaodumu tu muda wa manufaa, na katika taasisi zinazojihudumia badala ya kuhudumu watu. Taifa haliporomoki kwa ukosefu wa rasilimali. Linaporomoka kwa ukosefu wa tabia.

Kukiri mahali pasipofaa — kwa nini Yuda alikatizama

Baada ya usaliti, Yuda anahisi majuto. Anajaribu kurudisha fedha. Anakiri — lakini kwa watu wasiofaa. Wakuu wa makuhani wanajibu: « Inatuhusu nini sisi? » Hawakujali hatia yake. Chombo cha kazi kingeweza kutupwa. Aibu ambayo haishughulikiwi katika mazingira salama ya mahusiano inakuwa hatari kwa maisha. Yuda wa maisha yako hahitaji hukumu kwanza. Anahitaji njia.

> **KANUNI YA KIROHO**
> Kukiri katika jamii isiyofaa huongoza kwa uharibifu, si kwa kurejeshwa.

> **SOMO LA KIZAZI**
>
> Aibu hutenga. Kutengwa huharibu. Kurejeshwa kudai watu sahihi.

Kihistoria — si kwamba alianguka, bali kwamba aliondoka

Petro alianguka. Tomasi alikuwa na shaka. Wengine walikimbia. Lakini walibaki karibu vya kutosha kurejeshwa. Yuda alitoka. Hicho ndicho kihistoria cha kweli. Yesu alimrejesha Petro. Yesu alimhakikishia Tomasi. Yuda pia angeweza kurejeshwa. Msalaba ulikuwa mkubwa vya kutosha kwake. Neema ilikuwa inapatikana kwake. Tu, hakurudi.

> **SOMO LA KIZAZI**
>
> Kosa lako baya zaidi si mwisho wa hadithi yako — isipokuwa ukiamua kuwa ndivyo.

Neno la moja kwa moja kuhusu kujiua: si jibu kamwe

Hadithi ya Yuda inaisha kwa njia ambayo Biblia haiishangilii wala haipendekezi. Anajiondoa uhai. Na ni lazima kusema, kwa uwazi na bila utilizo: kujiua si jibu kamwe. Si kwa Yuda. Si kwa yeyote anayesoma kitabu hiki. Aibu unayohisi sasa hii ni ya kweli. Uzito wa kile ulichofanya — mapatano, usaliti, muamala ambao ungetamani kuufuta — ni wa kweli. Lakini aibu si hukumu. Ni ishara. Na ishara si « imekwisha ». Ishara ni: « unahitaji mtu sahihi, sasa ». Yuda alienda kwa wakuu wa makuhani. Hawakujali yeye. Walikuwa wamechota kile walichohitaji na hawakuwa na lugha ya kumrejesha. Na hicho ndicho onyo lililoandikwa katika kihistoria chake: kuenda kwa mtu asiye sahihi na majuto yako hakukomeshei maumivu. Huyaongeza. Si kukiri kulikomharibu Yuda. Ni kukiri katika chumba kisicho sahihi.

« Ni bura kuwa na aibu na kurejeshwa kuliko kunyamaza na kuharibiwa. »

Petro alikuwa na aibu hadharani. Alimkana Yesu mbele ya mashahidi, karibu na moto, mara tatu. Jogoo aliwika mahali ambapo watu wangeweza kusikia. Kushindwa kwake hakukuwa wa faragha. Na hata hivyo alirejeshwa — mahsusi, kibinafsi na hadharani. Akawa mtu aliyejenga Kanisa la kwanza. Aibu haikukomesha hadithi yake. Ilikuwa mwanzo wa sura yake ya kweli zaidi.

Ikiwa uko mahali Yuda alikokuwa — ukibeba uzito wa kitu ulichofanya, umehakikishia kwamba uharibifu hauwezi kutengenezwa, umejaribiwa kuamini kwamba kutoweka ni chaguo la upole zaidi kwa wote — sikia hili kwa uwazi: si kweli. Ni kutengwa kunakozungumza. Na kutengwa husema uongo kila mara kuhusu kile kinachowezekana.

KANUNI YA KIROHO

Daima kuna mtu sahihi wa kwenda kwake. Swali si kama kurejeshwa kunapatikana. Ni kama uko tayari kwenda kwa mtu anayeweza kukutoa hasa.

Mtafute mtu huyo. Mchungaji ambaye ni salama kweli. Mlezi aliyeshindwa na kujengwa upya. Mshauri anayeelewa kwamba aibu si ya kudumu. Rafiki aliyekaa na nyakati zake za uani na akarudia njia ya kifungua kinywa ufukoni. Mtu anayejua maana ya kumsikia jogoo akiwika — na anayeweza kukurudisha kwenye moto.

Kushindwa kwako si somo kwa ajili yako pekee. Ukisharejeshwa, hukua somo kwa kila kizazi kinachokuja baada yako. Hadithi ya kuanguka kwako na kurejea kwako ndiyo kitu chenye nguvu zaidi utakachosimulia kamwe. Itawaokoa watu ambao hujawahi kukutana nao. Itafikia maeneo ambayo mafanikio yako hayatafikia kamwe. Hicho ndicho uchumi wa neema: hakuna kitu kinachopotea. Hata vipande thelathini.

SOMO LA KIZAZI

Kushindwa kwako kukisharejeshwa kuna manufaa zaidi kwa kizazi kijacho kuliko mafanikio yako yasiyochunguzwa. Baki. Rejeshwa. Kisha simulia hadithi ya kweli.

Tafakari

» Ni mapatano madogo gani nimefanyaga nikiyaita « ya kiuhalisia » au « ndivyo mambo yanavyofanyika hapa »?

» Yuda alipomwita Yesu « Rabi » badala ya « Bwana », ni neno gani lililofunua moyo wake? Matendo yako yanamwita Yesu kwa neno gani?

» Je, kuna mahali ninapochota hekima bila kujisalimisha kwa kweli inayobeba?

» Ni nani katika maisha yangu anayestahili aina ya neema ambayo Yuda hakupata kamwe — njia ya kurejea, si hukumu tu?

« Uadilifu wangu hauzungumziwi. Si kwa vipande thelathini. Si kwa kiasi chochote. Kile ninachofanya faraghani ndicho kinachoamua ninachokuwa hadharani. »

SEHEMU YA TATU

Petro

Mwanafunzi aliyeshindwa kwa makelele, akainuka kikamilifu na akawa daraja linalohitajika na kila kizazi

SURA 4

« Wewe ni mwamba » — utambulisho kabla hujajistahilisha

Kile kinachotokea Mungu anapokuita kwa kile utakachokuwa, si kwa kile ulicho sasa

« Nami nakuambia, Wewe ni Petro, na juu ya mwamba huu nitaijenga Kanisa langu; na milango ya Kuzimu haitashinda. »
— Mathayo 16:18

Petro ni wa kizazi gani?

Katika ulimwengu wa sasa, Petro karibu hakika ni mzee wa baby boom au mwisho wa kizazi X kabisa. Alifanya kazi kwa mikono yake. Alijenga utambulisho wake kuzunguka nguvu zake. Aliongoza kwa uwepo, kwa sauti na kwa nguvu ya tabia. Katika muktadha wa Nigeria, yuko kila mahali — baba aliyejenga biashara miaka ya 90, mchungaji aliyepanda kanisa kwa moto wa kweli, mtumishi wa umma aliyeingia katika huduma ya umma kwa nia ya kweli ya kuhudumu na akayanyonya taratibu mapatano ya mazingira aliyoingia.

Tukio la uani — wakati ujasiri wako wa hadharani unakutana na ukweli wako wa faragha

Kukana kwa Petro ni mojawapo ya matukio yanayoumiza zaidi ya Maandiko. Alikuwa ameahidi: « Hata kama wote watakwepa, mimi sitakwepa kamwe. » Lakini uani, chini ya shinikizo, katika baridi, katika giza, na hofu ikikwea kooni mwake, anaporomoka. Si mara moja. Si mara mbili. Mara tatu. Kisha jogoo anawika.

> **KANUNI YA KIROHO**
>
> Kila mtu ana uani wake — wakati ambapo yule unayetaka kuwa unakutana kichwa na yule ulio sasa.

Mtazamo — tukio linalovunja na linaloponya

Luka anaandika jambo ambalo injili zingine haziandiki: « Bwana akageuka, akamwangalia Petro. » Si kwa hasira. Si kwa kuchukia. Si kwa kukata tamaa. Kwa kufahamu. Kwa huruma. Kwa kweli. Petro akalia machozi ya uchungu. Si kwa onyesho. Alilia kwa sababu alijua. Alilia kwa sababu alimjali mtu. Alilia kwa sababu alimshindikia mtu aliyempenda.

> **DOKEZO LA KITEOLIOJIA**
>
> Kusadikishwa si hukumu. Kusadikishwa ni mlango wa kurejeshwa.

> **SOMO LA KIZAZI**
>
> Machozi yako si udhaifu. Ni ushahidi kwamba moyo wako bado uko hai.

Kifungua kinywa ufukoni — kurejeshwa kulikokuwa kukingoja tangu mwanzo

Baada ya ufufuo, Yesu hamwepi Petro. Anapika kifungua kinywa. Anamwalika kuketi. Anamwalika kula. Kisha anauliza swali linalokata kuliko kukana: « Je, unanipenda? » Mara tatu: « Je, unanipenda? » Mara tatu, agizo: « Walishe wana-kondoo wangu. Wachunge kondoo wangu. » Kukana mara tatu. Maswali matatu. Tume mpya tatu.

> **DOKEZO LA KITEOLIOJIA**
>
> Neema ni sahihi. Mtu aliyeko mikononi mwako akishindwa mahsusi, mrejelee mahsusi. Uponyaji mahsusi ndio unaomweka huru kweli kusogea mbele bila kubeba.

Petro siku ya Pentekoste: ubadilishaji wa kweli huonekanaje

Petro anayesimama Yerusalemu siku ya Pentekoste ni, kwa vipimo vyote, mtu yule yule aliyekana kumfahamu mtu aitwaye Yesu mbele ya mjakazi karibu na moto. Mtu yule yule. Uwezo tofauti kabisa. Ubadilishaji haukuwa mabadiliko ya sura. Ulikuwa kazi ya polepole, ya gharama na ya kweli ya kuwa mtu ambaye maisha yake ya ndani yanakidhi wito wake wa nje. Kizazi Z kinahitaji kuona safu kamili. Si trela ya matukio bora tu. Mgawanyiko na ujenzi upya. Gharama hasa ya kuwa.

> « Zawadi yako kubwa zaidi kwa kizazi kijacho si mafanikio yako. Ni uaminifu wako kuhusu gharama ilivyokupatia. »

Mwamba — utambulisho ambao Petro alikua ndani yake

Yesu alimwita Petro « mwamba » muda mrefu kabla Petro hajatenda kama mwamba. Alimwita thabiti alipokuwa asiye thabiti. Alimwita hodari alipokuwa dhaifu. Alimwita msingi alipokuwa mwepesi wa kubadilika.

DOKEZO LA KITEOLIOJIA

Mungu hukuita kwa mujibu wa maisha yajayo, si kwa mujibu wa yaliyopita.

SOMO LA KIZAZI

Kushindwa kwako hakukuondoshe katika uongozi. Kutaka kwako kutorudi, ndicho.

Tafakari

» Ni wapi umejenga onyesho badala ya kujenga mtu?

» Tukio lako la uani ni lipi — wakati ule ulipogundua pengo kati ya yule uliyekuwa unacheza na yule uliyekuwa kweli?

» Ni mazungumzo gani unayayaepuka na mtu kijana, ambayo yangetakuwa kifungua kinywa ufukoni kinachobadilisha mkondo wake?

» Ikiwa Yesu angekuuliza mara tatu « Je, unanipenda? » katika eneo linalohitaji kurejeshwa zaidi sasa hivi — eneo gani lingetakuwa?

« Nitakomesha pengo kati ya mtu ninayejitokeza na mtu niliye. Ulimwengu hauhitaji onyesho langu. Unahitaji kweli yangu. »

SEHEMU YA NNE

Yohana Mpendwa

Mwanafunzi aliyebaki — na gharama ya kupenda bila masharti

SURA 5

Aliyebaki

Mwanafunzi ambaye utambulisho wake ulikuwa uhusiano, si sifa

« Yesu alipomwona mama yake, na yule mwanafunzi aliyempenda amesimama karibu, akamwambia mama yake: Mama, tazama, huyo ni mwanao. »

— Yohana 19:26

Mwanafunzi ambaye jina lake ni maelezo

Wanafunzi wengine wote wanatambulishwa kwa kile walichofanya, kile walichokisema, walikotoka au walichokuwa hatimaye. Yohana anatambulishwa kwa kile alichopata: « mwanafunzi aliyempenda Yesu ». Utambulisho wake umeimarishwa katika uhusiano alioupokea badala ya sifa alizojijengea. Katika kizazi kilichofafanuliwa na kujenga chapa ya kibinafsi, maelezo ya Yohana ni ya kupinga utamaduni kwa upole. Si wa kupendeza zaidi. Si mwenye makelele zaidi. Ni yule aliyebaki katika uhusiano. Na kubaki kuligeuka kuwa jambo muhimu zaidi alilofanya.

DOKEZO LA KITEOLIOJIA

Wengine hubadilisha ulimwengu kwa kile wanachokisema. Yohana aliubadilisha ulimwengu kwa mahali aliposimama.

Msalabani: wakati wengine wote walipoondoka

Msalaba. Petro, aliyekuwa ameahidi kufa pamoja na Yesu, hayupo. Wanafunzi wengine wametawanyika. Yohana yuko. Amebaki karibu na msalaba. Katika utamaduni ambao kuhusishwa hadharani na mhukumiwa wa kifo kungekuwa hatari, Yohana ndiye mwanafunzi pekee aliyekuwapo mahali uwepo ulipokuwa na bei. Na kwa Yohana ndiye Yesu, tangu msalabani, anamkabidhi mama yake. Tangu wakati ule, Yohana alimchukua nyumbani kwake. Hicho ndicho kinachopatikana kwa uwepo thabiti. Si tamko kubwa zaidi. Uwepo wa kimya, wa uaminifu, wenye gharama unaofanya uwe hapo linapohitajika zaidi.

KANUNI YA KIROHO

Mungu huwakabidhi majukumu ya kina zaidi wale wanaobaki karibu pale ilipo na gharama.

DOKEZO LA KITEOLIOJIA

Mungu hutoa tume kwa mujibu wa uwepo, si kwa mujibu wa utu.

Meza ya Mwisho: kuegemea karibu

Katika Meza ya Mwisho, Yohana anaelezewa kuwa mezani karibu na Yesu, karibu vya kutosha kunong'ona. Hilo si nafasi ya mwanafunzi aliyepo lakini mbali. Ni nafasi ya mtu aliye katika uhusiano wa kweli — karibu vya kutosha kwamba vizuizi vya kawaida vya itifaki na umbali wa kijamii vimekwishayeyuka. Jenga mahusiano ya karibu vya kutosha kunong'ona. Katika ulimwengu wa utangazaji wa kudumu, aina hiyo ya ukaribu ni mapinduzi.

Yohana na kizazi Z — mwanafunzi wa uwepo katika enzi ya usumbufu

Kizazi Z ndicho kizazi kilichounganishwa zaidi katika historia — na chenye kuvunjika kwa makini zaidi. Kinaweza kuwa katika mazungumzo kumi kwa wakati mmoja. Kinaweza ku-scroll maisha mia kwa dakika moja. Kinaweza kuwepo kimwili na kukosa kihisia. Yohana ndiye dawa yake. Anafundisha makini, uwepo, kina, uaminifu, uthabiti na upatikanaji wa kihisia.

> **SOMO LA KIZAZI**
>
> Katika ulimwengu wa kelele za kudumu, karama ya adimu zaidi ni uwepo usiogawanyika.

Ufunuo — kwa nini Yohana aliona kile wengine wasiokuona

Yohana aliandika injili ya Yohana, barua tatu na kitabu cha Ufunuo. Aliona maono ambayo hakuna mtu mwingine aliyoyaona. Kwa nini? Kwa sababu alibaki.

> **DOKEZO LA KITEOLIOJIA**
>
> Ufunuo mara nyingi ni zawadi ya uthabiti.

Barua za Yohana: ujumbe rahisi zaidi wa mzee wa wanafunzi

Yohana anapoandika barua zake, ni mzee wa mwisho aliyebaki hai wa hao kumi na wawili wa awali. Baada ya yote — baada ya msalaba, baada ya Pentekoste, baada ya miongo ya ujenzi, mateso na upotevu — neno la mwisho la mzee wa wanafunzi kwa kizazi kijacho ni: pendaneni. Si kwa mikakati. Si kwa onyesho. « Watoto wangu, tusipende kwa maneno wala kwa ulimi, bali kwa matendo na kwa kweli. » Katika kizazi chenye ufasaha katika lugha ya maadili — kinachotweet kuhusu haki na kuposti kuhusu huruma — neno la mwisho la Yohana ni changamoto iliyo moja kwa moja iwezekanavyo: si maneno. Matendo. Kweli. Upendo si kitu unachodai kuamini. Ni kile unachofanya, mahsusi, kwa gharama, kwa mtu aliye mbele yako.

> « Jambo lenye nguvu zaidi unaloweza kufanya katika ulimwengu wa kelele ni kuwa — kweli, kwa uaminifu na kwa gharama — hapa. »

Tafakari

- Ni nani katika maisha yako anayehitaji uwepo wako kuliko ushauri wako?
- Mungu anakuita kukaa wapi — hata kama kuna gharama?
- Ni tume gani ambayo Mungu angeweza kukukabidhi tu kwa sababu umebaki?
- Kuwa « karibu vya kutosha kunong'ona » kungeonekanaje katika mahusiano yako?

« Sitaridhika na kuunganishwa tu. Nitakuwepo. Sitaridhika na kusema kwamba nawajali wengine. Nitakuwepo wakati kunapokuwa na gharama. »

SEHEMU YA TANO

Mafarisayo na Wengine

Wale walioujua ukweli na kuchagua faraja — na wanafunzi ambao hakuna anayeandika vitabu kuhusu

SURA 6

Unapojua na bado unachagua vingine

Kwa nini habari bila ubadilishaji ndiyo hali ya kiroho hatari zaidi ya yote

« Tukimwacha hivyo, watu wote watamwamini; nao Warumi watakuja wakaharibu na nchi yetu na taifa letu. »

— Kayafa, Yohana 11:48

Baraza la dharura na uovu wa nia wa uaminifu zaidi

Lazaro amefufuka kutoka kwa wafu. Mashahidi ni wengi, ushahidi hautilizi shaka. Wakuu wa makuhani na Mafarisayo wanaitisha mkutano wa dharura. Na mazungumzo ni ya kushangaza katika uaminifu wao: hawasemi kwamba miujiza haijafanyika. Wanasema: ni ya kweli, inakua, na tukimruhusu kuendelea, tutapoteza nafasi yetu. Angalia kile kisichopo: kushughulika na ushahidi wowote. Kuzingatia lolote kuhusu jibu sahihi kwa kweli inayothibitishwa. Kweli imekubaliwa kuwa imethibitishwa. Uamuzi wa kuipinga unafanywa kwa misingi ya taasisi tu.

DOKEZO LA KITEOLIOJIA

Unaweza kuijua kweli kiakili na kuikataa kihisia hata hivyo.

SOMO LA KIZAZI

Habari si ubadilishaji. Uzoefu si imani.

Nikodemo: mtu wa ndani aliyejua na akasogea — taratibu

Mmoja wa viongozi wao wa Mafarisayo anakuja kwa Yesu kwa siri, usiku. Nikodemo anafungua mazungumzo: « Rabi, twajua ya kuwa wewe ni mwalimu uliyekuja kutoka kwa Mungu. » « Twajua. » Kwa wingi. Nikodemo hazungumzii kwa ajili yake pekee. Anatufunulia tathmini ya faragha ya baraza: wanajua. Nafasi ya taasisi ni kukataa. Ujuzi wa faragha ni kitu kingine. Nikodemo ni mtu wa ndani ambaye bado hajaweza kusema hadharani kile anachojua kwa faragha. Si shujaa. Bado. Lakini anasogea. Baadaye, anasema katika baraza wanapotaka kumhukumu Yesu bila kumsikiliza. Baada ya msalaba, analeta manukato kwa ajili ya kaburi — kitendo cha hadharani na cha kupita kiasi ambacho kingemweka kikatili upande mbaya wa watu walioandamana na mshahara wake. Hadithi yake inaibua swali kali zaidi: ikiwa watu wa ndani wanajua, kwa nini uovu unaendelea muda mrefu hivyo kabla hautashughulikiwa?

Mfumo wa Kifarisayo katika maisha ya sasa

Hisia za Kifarisayo huonekana leo katika mashirika yanayolinda viongozi badala ya waathiriwa, makanisa yanayolinda sifa badala ya toba, familia zinazolinda ukimya badala ya uponyaji, na serikali zinazolinda mamlaka badala ya watu. Hisia ya kizazi Z ya kupinga mfumo huu ni afya na ni lazima. Onyo kwa kizazi hiki ni lile lile ambalo kila kizazi kilichotangulia kilihitaji: kubomoa bila kujenga si suluhisho. Magofu si mageuzi. Kizazi kinachobomoa kila kitu bila kujenga kitu bora hakijabadilisha chochote, kwa kweli.

« Haitoshi kuwa sahihi kuhusu kile kilichovunjika. Lazima pia ujenge kile kilicho bora — na yanapaswa kuanza na wewe. »

Wanafunzi ambao hakuna anayeandika vitabu kuhusu

Si kila mwanafunzi alikuwa Tomasi, Yuda, Petro au Yohana. Si kila mtu anayesoma kitabu hiki ameitwa kuwa Petro. Andrea alimleta Petro kwa Yesu — kisha akajiondoa bila chuki wakati Petro akawa maarufu na Andrea akabaki asiyejulikana sana. Ni muhimu kujua sehemu yetu katika mpango wa maisha na kutokuwaonea wivu wengine, hata kama sisi ndio tuliyowaleta na sasa wanaonekana zaidi kuliko sisi. Furahi pamoja nao. Filipo ni mwenye akili ya kimipango. Watu elfu tano walipohitaji kulishwa, Yesu alimwuliza Filipo kwanza. Kila harakati humhitaji mmoja. Nathanaeli alikuwa mkweli vya kutosha kusema: « Nazareti yaweza kutoka kitu chema? » na Yesu aliheshimu uaminifu wake: « Tazama, Mwisraeli kwelikweli, asiye na hila. » Yakobo mdogo, Tadeo na Simoni Zelote wanatajwa kwa ufupi. Lakini waliyenda maili, walibeba vikapu na wakasimama imara kupitia dhoruba. Historia hujengwa na umati waaminifu kama inavyojengwa na wachache maarufu. Ni yupi kati yao uliye wewe? Na muhimu zaidi — uko hivyo kwa uaminifu, mtu yeyote akiona au la?

SOMO LA KIZAZI

Huhitaji kuonekana ili kuwa wa thamani.

Tafakari

» Ni wapi katika maisha yako unalinda mfumo badala ya ukweli?

» Ni nani Nikodemo wa muktadha wako — mtu wa ndani anayejua lakini bado hajasema?

» Ni mwanafunzi gani asiyejulikana sana unaonana naye zaidi: Andrea, Filipo, au waaminifu wasiojulikana?

» Ni jambo gani moja unalolijenga, si kulipinga tu?

« Sitaridhika na kupinga kile kilichovunjika. Nitajenga kile kilicho bora. Kupinga na kujenga ni wito moja. »

SEHEMU YA SITA

Fimbo ya Mbio

Tayari au la — kizazi kinachoongoza tayari na kizazi kinachopaswa kujifunza kuachia

SURA 7

Mbio za kupokezana ambazo hakuna aliyekuambia

Kweli mbili ambazo vizazi vyote viwili havipendi kusikia — na la kufanya nazo hata hivyo

« Mtu awaye yote asikudharau ujana wako; bali uwe kielelezo kwa waaminio, katika neno, katika mwenendo, katika upendo, katika imani, katika usafi. »

— 1 Timothayo 4:12

Kweli ambayo vizazi vyote viwili havipendi kusikia

Hii ndiyo kweli ambayo kizazi kikubwa hakipendi kusikia: fimbo haiwezi kushikiliwa bila mwisho. Katika hatua fulani, lazima iachiwe. Mbio huzuzwa ikiwa mkimbiaji anayetoka anashikilia kupita eneo la kupokezana. Na hii ndiyo kweli ambayo kizazi kijacho hakipendi kusikia: kuwa mwingine katika mstari si sawa na kuwa tayari. Fimbo inayofika mikononi mwako si kitu kile kile na kujua la kufanya nayo. Kweli zote mbili lazima zishikwe kwa wakati mmoja. Kupokezana hufanya kazi tu waendeshaji wote wawili wakiwa katika harakati.

> **DOKEZO LA KITEOLIOJIA**
>
> Mungu hufanya kazi kwa vizazi. Hujenga kwa mwendelezo, si kwa kutengwa.

Kile kizazi Z kinachofanya tayari na ambacho hakuna kizazi kimekikiri rasmi

Ekolojia ya teknolojia ya Nigeria ilijengwa kwa kiasi kikubwa na watu wenye chini ya miaka thelathini na mitano. Makampuni ya fintech, majukwaa ya uchumi wa ubunifu, biashara changa za agritech, tasnia ya uhamishaji wa muziki ulimwenguni iliyofanya Afrobeats kuwa aina ya muziki inayosikilizwa zaidi ulimwenguni ya nchi ya Kiafrika katika historia — haya ni matunda ya vijana Wanaigeria wenye makusudi, wenye nidhamu na wenye ubunifu ambao walikomesha kusubiri ruhusa. Harakati za EndSARS za Oktoba 2020 zilidhibitisha kitu ambacho kizazi kikubwa kilisema haiwezekani: kizazi kilichodaiwa kuvunjika kwa makini sana na kuwa cha dijitali kupita kiasi kiliunda, kikafadhili, kikarekodi na kikadumisha harakati za kiraia za kitaifa kwa usiku mmoja. Uchumi wa fedha zinazotumwa na diaspora — mabilioni ya dola yanayotumwa na vijana Wanaigeria wa nchi za kigeni kwa familia na jamii zao — ni mchango wa kizazi katika uthabiti wa uchumi wa Nigeria ambao hauonekani mara chache katika mazungumzo kuhusu kile kizazi hiki kinachochangia. Toa heshima. Imelipwa.

Neno la kweli ambalo kizazi Z linahitaji kusikia

Mwonekano si uudumu. Kizazi kilichojifunza kujenga hadhira halijajifunza lazima kujenga taasisi. Uwajibwaji si kitu ambacho wengine wanakudai. Ni kitu unachowadai watu wanaotegemea kile unachojenga. Kizazi kilichokuwa na sauti kubwa zaidi kudai uwajibwaji kwa taasisi lazima kijidai mwenyewe — kushikilia hadi mwisho, kumaliza kile kinachoanza, kufanya kile kilichosema kitafanya hata hadhira isipotazama tena. Na — hili ndilo la msingi zaidi — kizazi Alfa kinakuwa kinaundwa. Wako shule ya msingi sasa hivi. Wanatazama kila kitu kizazi hiki kinachofanya kwa jicho hilo hilo la ukaguzi ambao kizazi Z humwekea wazee wa boom.

Muktadha wa Nigeria

Nigeria ni taifa ambapo fimbo imeangushwa mara kwa mara: mabadiliko ya uongozi ya ghafla, taasisi ambazo hazikuandaa wafuasi, wakubwa walioshikilia hekima na vijana walioikataa mwongozo. Ikiwa Nigeria inataka kubadilika, fimbo lazima ipokezwe kwa makusudi — si kwa ajali.

> **NI VIZURI KUJUA**
>
> Umri wa wastani wa seneta Mnaigeria ni miaka 57. Umri wa wastani wa raia Mnaigeria ni miaka 18. Watu wanaofanya maamuzi kwa ajili ya idadi ya watu wenye vijana zaidi ulimwenguni ni, kwa wastani, wakubwa kwa karibu miongo minne kuliko Mnaigeria wa katikati. Hili si kesi ya mashtaka — uzoefu una maana. Ni wito: kizazi kikubwa lazima kiwe na makusudi ya kuhamisha si maamuzi tu, bali uwezo wa kuamua.

Upungufu wa ulezi — miundombinu inayokosekana

Ulezi si mkutano. Si programu. Si semina. Ulezi ni ukaribu, uaminifu, marekebisho, kielelezo, uwajibwaji na uwekezaji. Ni uhusiano. Yesu hakuwalea wanafunzi kwa mbali. Aliyenda nao. Ikiwa hutakilea kizazi kijacho, utamaduni utafanya hivyo. Ikiwa hutakiongoza, algorithimu itafanya hivyo. Ikiwa hutakiumba, jeraha zake zitafanya hivyo. Urithi si kile unachokiacha nyuma yako. Urithi ni NANI unayemwacha nyuma yako.

Neno la moja kwa moja kwa kila kizazi kilicho chumbani

Kwa kizazi Z:

Umezaliwa katika ulimwengu ulio tayari unawaka. Maswali yako ni sahihi. Mashaka yako yamestahilika. Hayo yote hayakuondoi katika jukumu. Kuwa Tomasi: chunguza kikweli, amini kwa dhati, jitoe kikamilifu, na nenda mbali kuliko mtu yeyote alivyotarajia. Usiwe Yuda: mkato kila mara ni njia ndefu zaidi ya kwenda mahali pasipo. Kuwa Petro: shindwa kwa uaminifu, rejeshwa mahsusi, lisha kwa ukarimu. Kuwa Yohana: kuwepo mahali ambapo uwepo una gharama.

Kwa kizazi kikubwa:

Mmejenga mambo. Mambo ya kweli. Kwa mikono yenu na imani yenu na sadaka zenu na uvumilivu wenu. Swali la msimu huu ni kile mnachofanya na kile mmejenga. Simulia hadithi ya kweli. Fungua milango ya kweli. Wekeza katika watu watakaofanya mambo tofauti na ninyi, na kuamini kwamba tofauti si sawa na makosa.

Kwa Nigeria:

Zaidi ya asilimia sitini ya idadi ya watu wako wana chini ya miaka ishirini na mitano. Hiyo ni fursa ya kushangaza zaidi katika historia ya binadamu, au fursa iliyopotea hatari zaidi — kwa mujibu, kabisa, wa kile kizazi hiki cha uongozi kitakachoamua kufanya nacho. Jibu si kamwe rasilimali. Jibu ni kila mara tabia ya watu wanaozisimamia.

Tafakari

- Ni fimbo gani hasa unayoshikilia sasa hivi, ambayo inapaswa kuwa katika kupokezwa?
- Ni hadithi gani ya kweli kuhusu kushindwa kwako ambayo hujawahi kumsimulia mtu kijana ambaye angehitaji kuisikia?
- Kizazi Alfa kitasema nini kuhusu kile kizazi chako kilichofanya na ulimwengu uliokabidhiwa?
- Ni nani Elisha wako? Ni nani Eliya wako?

« Nitaendesha sehemu yangu ya mbio kwa vyote nilivyo navyo. Na eneo la kupokezana litakapofika, nitahakikisha fimbo iko tayari na mikono yote miwili iko wazi. »

SEHEMU YA SABA

Daima ni Mtu Mmoja

Kwa nini tabia ndiyo miundombinu pekee inayodumu kupitia kila msukosuko

SURA 8

Tatizo la kibinadamu ambalo hakuna anayetaka kulitaja

Hoja kuu isiyo ya kupendeza — na kwa nini kuikubali kinadharia haitoshi

« Basi kwa matunda yao mtawatambua. »
— Mathayo 7:20

Hoja kuu isiyo ya kupendeza

Kila mfumo, kila taasisi, kila shirika, kila taifa ni vizuri tu kama tabia ya watu wanaoiendesha. Watu wengi wanakubaliana na kauli hii wakati ni ya kinadharia. Pingamizi huja tunapoitumia mahsusi: ikiwa mfumo unaishindwa, ni kwa sababu watu ndani ya mfumo wanachagua kuufanya ushindwe — au wanachagua kutouzuia kushindwa. Nigeria haipunguki sheria nzuri. Inapungukiwa na watu walioamua, kutoka ndani, kuishi kwa mujibu wake. Wanafunzi walikuwa na Yesu yule yule, mafundisho yale yale, jamii ile ile, miaka mitatu ile ile. Shaka la uaminifu la Tomasi, likilindwa vizuri, lilizaa kanisa India. Uovu wa nia wa kimya wa Yuda ulizaa usaliti ambao historia haujasamehe kamwe. Kushindwa kwa kushangaza kwa Petro, kukishughulikiwa kwa uaminifu, kulizaa kiongozi aliyejenga mojawapo ya harakati za msingi zaidi za ustaarabu wa magharibi. Uwepo wa uaminifu wa Yohana ulizaa mtu aliyekabidhiwa jukumu la kutakatifu zaidi lililotolewa kamwe tangu msalaba. Mazingira yale yale. Ufikiaji ule ule. Tabia tofauti. Matokeo tofauti kabisa.

> **SOMO LA KIZAZI**
>
> Mazingira yako si hatima yako. Tabia yako ndiyo.

Kioo cha mitandao ya kijamii — kile kinachotufunua

Mitandao ya kijamii imefanya ndani kuwa nje, kwa wakati halisi, kwa kiwango kikubwa. Pengo kati ya yule tunayejionyesha kuwa na yule tulio kweli halijakuwa lililofichwa zaidi na kufichuliwa zaidi kwa wakati mmoja. Picha iliyochujwa. Uzi uliochaguliwa kwa makini. Ukimya wa kimkakati. Haya ni zana za kujionyesha zenye ujanja wa ajabu. Na upande mwingine: sauti inayovuja, tweet ya zamani, kutokupatana kunakojengwa na muda. Suluhisho si kufuta majukwaa. Suluhisho ni kufunga pengo.

NI VIZURI KUJUA

Ripoti ya American Psychological Association ya 2023 iligundua kwamba kizazi Z ndicho kizazi kinachowezekana zaidi kuripoti matatizo ya afya ya akili (asilimia 91 wanasema walikumbana na msongo mkubwa katika mwaka uliopita) na kinachowezekana zaidi kutafuta msaada kwa ajili yake. Hawakuwa dhaifu kuliko vizazi vilivyotangulia. Wanaishi katika mazingira yenye habari changamano zaidi, na wako wa kweli zaidi kuhusu gharama yake. Uaminifu huo ndio mwanzo wa suluhisho.

Kurekebisha mabaya ya jamii — neno la moja kwa moja

Utamaduni wa uongozi wa kuchota Nigeria — katika serikali, katika mashirika ya kidini, katika maisha ya biashara, katika familia — unaozichukulia taasisi kama rasilimali za kibinafsi badala ya mali za umma zilizoaminiwa. Huo ndio mfumo wa Yuda uliotaasisishwa. Kizazi Z lazima kikatae kuurithi kama kawaida. Utamaduni wa aibu kuhusu kushindwa, unaoizuia watu kutafuta kurejeshwa na kuwasukuma — kama ilivyomsukuma Yuda — kuelekea mahali pasipofaa pa kukiri. Kila jamii inayojiita jamii ya neema lazima ijenge miundombinu ya kurejeshwa kweli, si lugha tu. Mgogoro wa utoto usio na baba na ulezi usio na fedha za kutosha, unaowaacha vijana wakisogea changamano ya ajabu bila viongozi waliopitia hapo tayari. Ulezi si mkutano wa robo mwaka. Ni uhusiano. Utamaduni wa kulinganisha unaopanuliwa na mitandao ya kijamii, unaozaa kizazi kisichoweza kukaa na kutokamilika kwake mwenyewe. Subira na mchakato si tabia ya utu. Ni nidhamu — na hujengwa. Kutotaka kwa taasisi kuachia mamlaka — katika familia, katika makanisa, katika mashirika, katika serikali — kunakokwaza polepole uwezo wa kizazi kijacho kuchukua majukumu yenye maana kabla ya kuwa wazee mno kujifunza kile jukumu la mapema hufundisha.

« Mifumo haichagui kuwa na rushwa. Watu ndio wanachagua. Na watu wanaweza kuchagua vingine. »

Tafakari

» Ni baya gani la jamii unaloweza kulitaja katika mazingira yako ya moja kwa moja, ambalo ulikuwa ukiliita « ndivyo ilivyo »?

» Ni wapi katika maisha yako pengo kati ya wewe wa kuonyeshwa na wewe wa kweli liko kubwa zaidi?

» Unamjengea nani zaidi ya nafsi yako? Wataje mahsusi.

» Kuwa mabadiliko unayoyangoja, katika muktadha wako mahsusi, kuanzia wiki hii, kungeonekanaje?

« Nitakuwa mtu ambaye kizazi changu kinamhitaji, si mtu ambaye mazingira yangu yanajaribu kumzaa. Tabia haurithiwi. Huchaguliwa, kila siku. »

Hitimisho

Usi-scroll kupita hii

Hadithi inaendelea. Umo ndani yake.

Skrini imekuwa ikiwaka siku zote

Runinga nyeusi na nyeupe katika sebule ya Lagos mwaka 1985. Alama ya NTA saa kumi mchana. Wimbo wa taifa saa sita usiku, kisha ukimya baridi wa vurugu. Antena ya setilaiti ya mwanzoni mwa miaka ya 2000. Simu janja katika kila mfuko leo. Skrini tofauti. Wanadamu wale wale mbele yake. Vituo tofauti. Hadithi ile ile ikichezwa. Tomasi — aliyehitaji ushahidi na akasafiri hadi India na kile alichokuta. Yuda — aliyekuwa na ufikiaji wa kila kitu na akachagua vipande thelathini. Petro — aliyeahidi kila kitu, akaanguka mahsusi, akarejeshwa mahsusi na akawa daraja. Yohana — aliyebaki wakati wengine wote walipoondoka. Mafarisayo — walioujua ukweli na kuchagua taasisi. Andrea na Filipo — waliojitokeza kila siku bila shangwe na kuishikilia yote pamoja. Hawa si mabaki ya kihistoria. Ni watu wa ofisi kwako, sasa hivi. Na katika nyakati zako za uaminifu kabisa, ni wewe.

Maana kamili ya kichwa

Wewe, kijana uliyeambiwa kwamba maswali yako hayana heshima — usi-scroll kujipita. Kizazi chako si tatizo. Wewe, mkubwa unayeshikilia fimbo — usi-scroll kumpita mtu aliye nyuma yako. Yuko tayari. Eneo la kupokezana linafungika. Wewe, taasisi unayojilinda — usi-scroll kuupita ushahidi. Wewe, uliyeshafanya muamala-Yuda — usi-scroll kuupita mlango ulio bado wazi. Yuda alitoka. Wewe, hulazimiki. Wewe, Yohana wa chumba, yule uliyekuwa hapa kwa uaminifu bila kutambuliwa — usi-scroll kuupita mchango wako mwenyewe.

Neno la mwisho

« Tabia ndiyo miundombinu pekee inayodumu kupitia kila msukosuko. »
Teknolojia hubadilika. Uchumi hubadilika. Serikali hubadilika. Majukwaa hubadilika. Tomasi alikuwa wa thamani kwa sababu alikuwa mkweli. Hata kuhusu shaka lake. Petro alikuwa wa thamani kwa sababu alikuwa wa kweli. Hata kuhusu kushindwa kwake. Yohana alikuwa wa thamani kwa sababu alibaki. Hata ilipokuwa na gharama kwake.
Kuwa Tomasi. Kuwa Petro. Kuwa Yohana. Jenga kama Andrea. Tafakari kama Filipo. Usiwe Yuda.
Na ikiwa unasimama uani sasa hivi, ukisikia tu jogoo akiwika — mlango bado uko wazi. Yesu bado anapika kifungua kinywa ufukoni. Hadithi yako haikuishia kushindwa.
Nenda utafute moto. Usi-scroll kupita hii.
Hadithi inaendelea. Umo ndani yake.

Changamoto ya Tabia ya Siku 30

Mabingwa hawaridhiki na kusoma. Wanatenda. Huu ndio mpango wako wa kitendo wa siku 30. Utafanya kazi tu ukiufanya kweli. Kusoma bila kufanya ndivyo mtu huishia kuwa na habari lakini asiyebadilika. Hicho ndicho tatizo la Mafarisayo hasa. Kikatae.

JUMA LA 1 — JUMA LA KIOO: KUJIFAHAMU KWA UAMINIFU

Siku 1–3: Ukaguzi wa Tomasi

- **Andika imani tatu unazobeba ambazo hujazichunguza kikamilifu.** Chahitaji nini kuzichunguza kwa uaminifu?
- **Tambua swali moja ulilokuwa na hofu ya kuliuliza.** Liulize wiki hii.
- **Tafuta msimamo mmoja ulioubadilisha hivi karibuni kwa sababu ushahidi ulikuja.** Sherehekea hilo. Ndiyo Tomasi anavyofanya kazi vizuri.

Siku 4–7: Ukaguzi wa Yuda

- **Tambua mahali ambapo lugha yako ya hadharani na tabia yako ya faragha hazipatani kikamilifu.** Liite kwa jina, kwa uaminifu.
- **Andika mapatano yote « madogo » uliyofanya.** Fanya hesabu ya gharama yake ya kweli katika tabia yako.
- **Tambua uhusiano mmoja ambapo umechota zaidi kuliko kuchangia.** Badilisha uwiano.

JUMA LA 2 — JUMA LA TABIA: KUJENGA NDANI

Siku 8–10: Ukaguzi wa Petro

- **Tambua pengo kati ya mtu unayejitokeza na mtu ulio.** Liko wapi kubwa zaidi?
- **Andika tukio lako la uani — wakati ule uliposhindwa kuwa yule uliyekuwa ukisema wewe ni.** Kilikufundisha nini?
- **Tafuta mtu katika maisha yako aliyekaa uani kwake sasa hivi.** Nenda tafuta moto wa kifungua kinywa. Kuwepo.

Siku 11–14: Ukaguzi wa Yohana

- **Ni nani katika maisha yako umesogea naye ukiwa umeunganishwa bila kuwepo kweli?** Watambue. Badilisha hilo wiki hii.
- **Je, kuna mtu yuko « msalabani » wake sasa hivi ambaye uwepo wako umekuwa hauko?** Jitokeze.
- **Ni jamii gani ya uaminifu wa kweli unaweza kuanza kujenga au kuimarisha wiki hii?** Karibu vya kutosha kunong'ona.

JUMA LA 3 — JUMA LA UJENZI: KUUNDA KITU CHA KURITHI

Siku 15–17: Ukaguzi wa urithi

- **Andika tangazo lako la urithi.** Si kile unachotaka kukamilisha. Tofauti unayotaka maisha yako yafanye kwa wengine.
- Ni nani anayekutazama sasa hivi, ambaye hujamtambua kama sehemu ya jukumu lako?
- **Ni jambo gani moja unalolijenga ambalo litakuishi?** Litee na fanya hatua moja kuelekea wiki hii.

Siku 18–21: Ukaguzi wa fimbo ya mbio

- **Ni fimbo gani unayoshikilia sasa hivi, ambayo inapaswa kuwa katika kupokezwa?** Ni hatua gani unaweza kufanya kuelekea kupokezana?
- Ni maarifa gani, uhusiano gani au rasilimali gani unayoshikilia kwa nguvu, ambayo ingezidishwa ukiachia?
- **Ni nani Elisha wako?** Tambua mtu mmoja ambaye umeitwa kuwekeza ndani yake na anzisha uhusiano wiki hii.

JUMA LA 4 — JUMA LA KUJITOA: KUKIMBIA NA KILE ULICHOKUTA

Siku 22–24: Ahadi ya Tomasi

- Ni kweli gani umeipata kwa uchunguzi wa uaminifu, ambayo sasa unapaswa kujitoa nayo kikamilifu?
- **« Uhindi » ni upi kwako — mahali ulipoitwa kwenda na kile ulichokuta kweli?** Litee.
- **Ingekupatia gharama gani kwenda mbali hivyo?** Ingekupatia gharama gani kutokwenda?

Siku 25–28: Ahadi ya ujenzi

- **Tambua baya moja mahsusi la jamii katika jamii yako, ambalo uko katika nafasi ya kutenda.** Si kuzungumza. Kutenda.
- Ni kitendo gani kimoja cha huduma — kwa wakati wako, maarifa yako, rasilimali zako, mtandao wako — utakachofanya wiki hii?
- **Mwambie mtu mmoja, mahsusi, kile unachojenga na kwa nini.** Uwajibwaji uwe wa kweli.

Siku 29–30: Tafakari na kujitoa upya

- **Pitia upya siku 30 zilizopita.** Nini kimebadilika? Nini kimeanza? Unabeba nini tofauti?

- **Weka malengo yako ya tabia ya siku 90.** Kitabu kinaisha. Safari inaanza tu.

> « Sitaridhika na kusoma kuhusu tabia. Nitaijenga — kila siku, mahsusi, kwa gharama. Ndiyo aina pekee inayodumu. »

Neno Kabla Hujaondoka

Huwezi kuwa Tomasi, Petro au Yohana bila kwanza kuwa wa Yesu

Kitabu hiki kimekuwa wito kwa tabia. Kuwa Tomasi — mkweli vya kutosha kuchunguza na jasiri vya kutosha kujitoa ushahidi unapokuja. Kuwa Petro — wa kweli kuhusu kushindwa kwako na tayari kurudi kwa kurejeshwa. Kuwa Yohana — hapa wakati uwepo una bei. Lakini hili ndilo jambo linalopaswa kusemwa kabla hujafunga kitabu hiki. Huwezi kuwa kweli yeyote kati ya watu hawa bila kwanza kuwa wa Yesu yule yule waliyekuwa. Ujasiri wa Tomasi uliumbwa na miaka mitatu ya kutembea na mtu aliyestahili kutembea. Kurejeshwa kwa Petro kulikuwezekana kwa sababu yule aliyemsaliti hakuwa rabi tu — Alikuwa Mungu aliyerudi na kupika kifungua kinywa. Uaminifu wa Yohana msalabani ulikuwa mwingi wa mapenzi aliyoyapokea, si aliyoyatengeneza mwenyewe. Wanafunzi hawakuzaa tabia yao kwa kusoma kuhusu tabia. Waliyapokea kwa uhusiano na Mtu. Na Mtu huyo anapatikana. Bado. Sasa. Kwako. Yesu yule yule aliyemkutania Tomasi kwa ushahidi hasa aliouhitaji — anakukutia uliko. Yesu yule yule aliyemrejesha Petro karibu na kifungua kinywa baada ya usiku mbaya zaidi wa maisha yake — anakupikia kifungua kinywa. Yesu yule yule aliyemkabidhi Yohana majukumu ya kina zaidi kwa sababu alibaki — anakutazama na kusema: baki. Haya yote yanapatikana kwako. Si kwa utendaji wa kidini. Si kwa kuwa mzuri vya kutosha. Si kwa kuwa na tabia yako tayari imeshakamilika kabla huja. Kwa uamuzi. Uamuzi ule ule ambao kila mwanafunzi alifanya: kumfanya Yesu si mwalimu wako tu, si Rabi wako tu — bali Bwana wako. Hivi ndivyo uamuzi huo unavyoonekana:

« Bwana Yesu — si Rabi, Bwana —
Naamini wewe ni Mwana wa Mungu. Naamini ulikufa kwa ajili ya dhambi zangu na kufufuka kutoka kwa wafu. Nilikuwa nikikuita Mwalimu huku nikiishi kwa masharti yangu mwenyewe.

Ninachagua vingine leo. Nisamehe. Njoo ukae ndani yangu. Wewe ni Bwana wangu — si Mwalimu wangu tu. »

Ikiwa umeomba hilo kwa dhati — sasa wewe ni mwanafunzi. Si mfuasi wa falsafa. Mwanafunzi wa Mtu. Tafuta kanisa linalompenda Yesu na kusema ukweli. Baki. Jamii ya uaminifu wa kweli iwe yako. Na kisha — kuwa Tomasi. Kuwa Petro. Kuwa Yohana. Kwa sababu sasa, unaye Yeye waliyekuwa naye. Tuambie. Tungetaka kujua. Kila hadithi ina maana: thekingdomlifestyle.org

Shukrani

Kila kitabu katika mfululizo huu kimekuwa mazungumzo. Hiki kimekuwa cha muda mrefu zaidi na cha uaminifu zaidi. Kwa mke wangu Oluwakemi — wewe ndiye msomaji wa kwanza wa kila ninachoandika, sauti ya uaminifu zaidi ya maisha yangu na ushahidi kwamba hadithi ya Petro ni ya kweli: kwamba upendo wa kweli una subira ya kutosha kukaa uani na kusubiri kifungua kinywa ufukoni. Kwa Mojolaoluwa, Olaoluwatitomi na Oluwafoyinsolami — ninyi ndiye kazi yangu muhimu zaidi. Kila neno la mfululizo huu limeandikwa huku, mahali fulani moyoni mwangu, ikiwemo dunia mtakaoirithi. Kwa familia ya Flourish Playhouse — hunikumbusha kila siku kwamba uwekezaji muhimu zaidi ni katika watu, na kwamba mavuno ya uwekezaji huo hupimwa kwa maisha, si kwa naira. Kwa Kanisa la Worship Nation International, Festac Town — umekuwa jamii ya uhusiano wa uaminifu ambayo kitabu hiki kinaisema haiwezi kubadilishwa. Asante kwa kuwa wa kweli. Kwa kila kijana aliyewahi kukaa mbele yangu kuuliza swali lililonifanya nilione lazima nifikiri kwa nguvu zaidi — hunikumbusha mimi (tabasamu). Wewe ndiye Tomasi wa maisha yangu. Ni bora kwa kila swali. Kwa kizazi kikubwa kilichokubali, kwa faragha, kusimulia hadithi ya kweli — uaminifu wao ndiyo zawadi ya ukarimu zaidi wanaoweza kutoa kwa kizazi kilicho nyuma yao. Tafadhali, ifanyeni hivyo hadharani zaidi. Kwa Nigeria — mjadala haujamalizika. Sura bora bado inaandikwa. Kitabu hiki ni mchango katika sura hiyo. Sehemu iliyobaki ni mali ya watu. Na kwa Mungu — Mwandishi wa asili wa kila hadithi inayostahili kusimuliwa, na Yule ambaye subira yake na utata wetu wote wa kibinadamu ndiyo kielelezo cha kila mlezi, kila mzazi na kila kiongozi anayetaka kweli kujenga kitu kinachodumu.

Kumhusu Mwandishi

Timilehin Idowu — Timi kwa wale wanaomjua — ni mumewe Oluwakemi, baba wa watoto watatu wa kupendeza (Mojolaoluwa, Olaoluwatitomi na Oluwafoyinsolami), na mwanzilishi mwenza wa Flourish Playhouse, mojawapo ya shule bora za msingi za Lagos, iliyoko Festac Town. Hutumika kama mchungaji katika Worship Nation International Church, Festac Town, na humimina nafasi yake katika maisha ya vijana kama mtoa mwongozo, mzungumzaji, mwanzilishi wa Teenspreneurship na mwandishi wa mageuzi. Kusudi lake: kuwasaidia vijana kugundua hatima zao, kujenga tabia zao, na kufuata ukuu kwa hekima, uwazi na aina ya imani isiyorudi nyuma. Ujumbe wake uko mahali panapokutana hekima ya mitaani, kina cha kiroho na ushauri wa vitendo — na kumfanya awe sauti ya kuaminika, inayofikiwa na yenye kutoa viwango vya juu vya kweli kwa kizazi kijacho. Timi huinua kizazi cha vijana ambao hawatalipuka tu — bali watajikomaza. Ambao hawashindi tu — bali watakuwa mabingwa. Ambao hawatapata tu mafanikio — bali watakuwa matajiri na maarufu kwa kweli, kwa kudumu, kwa uwajibwaji. thekingdomlifestyle.org

MFULULIZO « KUWA MKUU »

Si mfululizo wa kawaida tu. Ni harakati.

Kitabu 1 — Lazima Nilipuke
Kile ambacho kila kijana lazima ajue kabla ya kufuata mafanikio
UTU • TABIA • HATIMA • MCHAKATO

Kitabu 2 — Mimi ni Bingwa
Jinsi mabingwa wanavyojengwa, si kuzaliwa
NIDHAMU • UMAHIRI • UTHABITI • USTAHIMILIVU

Kitabu 3 — Nitakuwa Tajiri na Maarufu
Jinsi ya kutengeneza thamani, kuvuta fursa na kuunda tamaduni
UTAJIRI • USHAWISHI • UJASIRIAMALI • URITHI

Kitabu 4 — Usi-Scroll Kupita Hii
Kile ambacho wanafunzi wa zamani wanaweza kufundisha kizazi kilichokiona kila kitu
TABIA • VIZAZI • USHAURI • URITHI

Kitabu 5 — LIFE: The Journey
Hakuna aliyekuambia kuwa itakuwa hivi — lakini hapa, tutazungumza kwa uaminifu
MAISHA • UTU • HATIMA • URITHI

Kitabu 6 — Ukweli Kuhusu Uongo
Uongo hukufikia wakati wote. Swali la pekee ni kama utakuwepo utakapofika.
UKWELI • AMANI • UADILIFU • UPATANISHO

Kitabu 7 — Si Kosa Lako. Bali Ni Maisha Yako.

Mwanzo wako si jukumu lako. Mwisho wako ni jukumu lako.
JUKUMU • KUPANGIA UPYA • UKUAJI • URITHI
Vitabu vyote vya mfululizo ni bure katika thekingdomlifestyle.org